

Den Haag

NS-wandeling

Den Haag - Scheveningen

Inleiding

Wandelnet heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandelingen van station naar station samengesteld. Deze NS-wandelingen volgen meestal een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). De route Den Haag maakt gebruik van het Nederlands Kustpad (LAW 5-2, van Hoek van Holland naar Den Oever/Den Helder, 233/252 km). De eerste kilometers volgt u tevens het wit-rood gemarkeerde Marskramerpad (LAW 3, van Bad Bentheim naar Den Haag, 360 km).

Vanaf het Centraal Station in Den Haag wandelt u door Den Haag over het Binnenhof, langs het Vredespaleis en door de Scheveningse Bosjes naar het Kurhaus, de boulevard en het strand in Scheveningen (8 km). Per tram kunt u hier eenvoudig terugreizen naar station Den Haag Centraal. U kunt ook via de noordkant van Den Haag - de Waalsdorpervlakke, landgoed Clingendael en het Haagse Bos - terug naar het station (totale lengte **19 km**, of **17 km** zonder strand/boulevard).

Omdat honden in enkele parken verboden zijn (ook aangelijnd niet toegestaan), is het beter om de hond niet mee te nemen. Veel wandelplezier!

Horeca

Rond het station en in het centrum van Den Haag zijn diverse horecagelegenheden. In het centrum bv. op het Plein, het Buitenhof, de Denneweg en tegenover het Vredespaleis.

- Na 6 km, in het Westbroekpark: Theeschenkerij De Waterkant, open van Koningsdag tot Prinsjesdag 10-21 uur, www.dewaterkant.nl.

- Na 8 km, langs de boulevard van Scheveningen liggen diverse horecagelegenheden.

- Na 12,5 km, in stadspark Clingendael: Theeschenkerij IJgenweis, eind mrt. - begin okt. dagelijks open 10-17 uur; www.ijgenweisclingendael.nl.

- Na 14,5 km: Chalet Ten Bosch, dagelijks open van 10-17.30 uur (ma en vrij tot 17 uur); www.chalettenbosch.nl.

Heen- en terugreis

Den Haag Centraal is per trein bereikbaar vanuit Gouda/ Utrecht, Leiden en Rotterdam. Er gaan meerdere treinen per uur. Vanaf het Kurhaus rijdt tram 9 in 15 minuten naar station Den Haag Centraal terug.

Vanaf Den Haag Centraal vertrekken meerdere treinen per uur richting Gouda/Utrecht, Leiden en Rotterdam.

Voor actuele vertrektijden check www.ns.nl/reisplanner.

Openbaar vervoer bij inkorten route

De eerste 8 km kunt u de route op diverse plaatsen inkorten door de tram te nemen, bv. bij het Vredespaleis. De lange route kunt u afbreken door op het kruispunt Leidsestraatweg-Waalsdorperlaan (halte Louwman Museum) buslijn 90 te nemen (dagelijks 1x per uur; op ma t/m vr ook Q-liner 385 of 386 4x per uur). Vanaf de Bezuidenhoutseweg rijdt bus 43 naar het station (2x per uur). Voor actuele vertrektijden check www.ns.nl/reisplanner (ook voor bus- en tramtijden!).

Musea

Den Haag kent veel musea. Onderweg komt u langs of in de buurt van de volgende musea:

1. Kinderboekenmuseum en Letterkundig museum (Prins Willem-Alexanderhof 5), Mk gratis.
2. Museum Meermanno (Prinsessegracht 30), Mk gratis.
3. Bredius museum (Lange Vijverberg 14), Mk gratis.
4. Haags Historisch Museum (Korte Vijverberg 7), Mk gratis.
5. Mauritshuis (Korte Vijverberg 8), Mk gratis.
6. Gevangenpoort (Buitenhof 33), Mk gratis.
7. Escher in het Paleis (Lange Voorhout 74).
8. Panorama Mesdag (Zeestraat 65), Mk gratis.
9. Museum voor communicatie (Zeestraat 82), Mk gratis.
10. Mesdag museum (Laan van Meerdervoort 7F), Mk gratis.
11. Muzee Scheveningen (Neptunusstraat 90), Mk gratis.
12. Beelden aan Zee (Harteveltstraat 1), Mk gratis.
13. Louwman (Automobiel)Museum (Leidsestraatweg 57).

Markering van de route

Voor elk tekstblok staat aangegeven welke markering u op dat moment volgt. Markeringen treft u aan op hekken, verkeersborden, paaltjes en soms op bomen. Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u de markering volgen. Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen. De markering wordt onderhouden door vrijwilligers van Wandelnet.

Wandelnet

In ons land zijn circa 40 Lange-Afstand-Wandelpaden® (LAW's), in lengte variërend van 80 tot 725 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door Wandelnet. Naast het ontwikkelen en beheren van LAW's behartigt Wandelnet de belangen van alle recreatieve wandelaars op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Alle activiteiten worden ondersteund door zo'n 750 vrijwilligers, verspreid door het hele land. Meer weten over de LAW's? Kijk op www.wandelnet.nl.

Meldpunt Wandelen

Markering weg? Blokkade op de route?
Meld het ons! www.meldpuntwandelen.nl.

Beschrijving van de wandeling

① Den Haag

's-Gravenhage is ontstaan rond het Binnenhof met een grafelijk slot waarvan de bouw begon onder graaf Willem II (1228-1256). Het meest markante deel is de Ridderzaal. Het slot werd gebouwd op een duinrug. De Hofvijver is van oorsprong een duinmeertje, gevoed door de Haagse Beek. Ten noorden van de Hofvijver ligt voornamelijk zandgrond, waar edelen en notabelen hun huizen en paleizen bouwden. Dit gedeelte ziet u vooral tijdens deze NS-wandeling. Ten zuiden van het

Binnenhofcomplex strekte zich veengrond uit. Hier vestigden zich de handwerkslieden en handelaren.

Op station Den Haag Centraal gaat u aan het einde van het perron de stationshal in en dan linksaf. Na het verlaten van de stationshal aan de zijde van de Turfmarkt vóór de tramrails rechtsaf. Op kruising met drukke verkeersweg (Bezuidenhoutseweg) rechtdoor, voetpad langs vijver in park de Koekamp volgen.

Op kruising voor Paviljoen Malieveld linksaf, drukke weg (Koningskade) en parallelweg (Prinsessegracht) bij de voetgangerslichten oversteken, Korte Voorhout in richting Koninklijke Schouwburg. Doorlopen tot de Hofvijver. Linksaf Korte Vijverberg in. Na het Mauritshuis rechtsaf; via de poort komt u op het Binnenhof.

2 Mauritshuis en Binnenhof

Het paleis is ontworpen door Jacob van Campen en Pieter Post en werd gebouwd rond 1640 voor de gouverneur-generaal van Nederlands Brazilië. Na een periode als Staatshotel voor gasten van de Staten-Generaal werd het huis in 1822 voor het publiek opengesteld als schilderijmuseum. U vindt er onder andere werken van Rembrandt, Frans Hals, Jan Steen, Paulus Potter en Vermeer (Mk gratis). Het Binnenhof is gebouwd als grafelijk slot en sinds 1588 regeringscentrum. Voor een bezoek aan het Binnenhof zie www.prodemos.nl.

Het Binnenhof in de volle lengte oversteken. Na de laatste poort rechtsaf langs de Hofvijver lopen (*links ziet u Museum de Gevangenpoort en galerij Prins Willem V*). Op kruising (met Lange Vijverberg) rechtdoor, Kneuterdijk. Deze weg met een bocht naar rechts volgen. (*Wilt u Paleis Noordeinde zien? Ga dan in bocht linksaf, Heulstraat, en dan rechtsaf, Noordeinde.*)

3 Kneuterdijk

In de tijd van ridders en graven was de Kneuterdijk middelpunt van steekspelen en toernooien. Later lieten edelen, ambassadeurs en hoge ambtenaren hier hun voorname woonhuizen en stadskastelen bouwen (Johan de Witt - nr. 6, de heren van Wassenaer van Duyvenvoorde - nr. 13, Jacob Cats - nr. 20, Johan van Oldenbarnevelt - nr. 24). Paleis Kneuterdijk is in 1717 gebouwd voor de heren Van Wassenaer-Obdam. Koning Willem II woonde hier tot zijn dood in 1849. Het 'witte paleisje' maakt nu deel uit van de gebouwen van de Raad van State.

Volg het middenpad van de Lange Voorhout. Aan het eind linksaf, langs Hotel des Indes, Vos in Tuinstraat in. Deze weg gaat over in Denneweg.

4 Paleis Lange Voorhout

Verschillende generaties van de Oranje-familie lieten in Den Haag hun paleizen bouwen. Paleis Lange Voorhout is het voormalige winterverblijf van Koningin Emma. Sinds 2002 is het Eschermuseum in het paleis gevestigd.

Aan het eind op de kruising met brug linksaf,

Mauritskade (loop aan de rechterzijde van de weg). Op de kruising rechtsaf en steek de brug over (Nassaulaan). Na 150 m linksaf, Sophialaan. Volg het voetpad aan de linkerzijde. Op kruising met Alexanderstraat rechtdoor, Sophialaan vervolgen. U passeert Plein 1813. Aan het eind van de weg rechtsaf, Zeestraat (Panorama Mesdag, Zeestraat 65, Mk gratis). Op de kruising Laan van Meerdervoort/Javastraat schuin linksaf (Scheveningseweg). Even verder ziet u links het Vredespaleis.

5 Vredespaleis

Het Vredespaleis vierde in 2013 haar 100-jarig bestaan. Het Internationaal Gerechtshof en het Permanent Hof van Arbitrage zijn er gevestigd. Het paleis werd tussen 1907 en 1913 gebouwd en is gefinancierd met een gift van \$ 1,5 miljoen van de Amerikaanse staalmagnaat Andrew Carnegie. De Scheveningseweg, aangelegd in 1665, was een van de eerste verharde wegen in deze regio. Het bezoekerscentrum is vrij toegankelijk (ma gesloten), zie www.vredespaleis.nl.

Volg het fietspad langs de Scheveningseweg met een bocht mee naar rechts tot aan de kruising met de Burg. Patijnlaan en café De Oude Tol. Ga op de kruising rechtdoor het voetpad op met het café aan de rechterhand. U vervolgt het voetpad (parallel aan de trambaan) tot de kruising met de Ary van der Spuyweg en de ingang van de Scheveningse bosjes. Ga op deze kruising rechtdoor. Na 5 m, voor het borstbeeld van Constantijn Huygens, rechtsaf de Scheveningse Bosjes in.

6 Scheveningse Bosjes

Ooit behoorden de bosjes tot het grafelijk jachtterrein, maar met de groei van het chic Den Haag werd hier al snel een prestigieus park aangelegd. De grote Corsicaanse dennen zijn geplant rond 1910. Spechten, zangvogels en vleermuizen voelen zich hier thuis. Als u de lange route volgt komt u ook langs de Nieuwe Scheveningse Bosjes, geplant in de jaren 30 van de vorige eeuw als werkverschaffing voor werklozen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het glooiende duinbos door de Duitsers grotendeels gerooid om een breder schootsveld te krijgen. Na de oorlog is het gebied opnieuw ingeplant.

Na 50 m op een viersprong schuin linksaf; alle onverharde paden negeren. U passeert een watertappunt en een speelweide. Op een driesprong schuin rechts aanhouden en even verder op een vijsprong schuin links afslaan (dat is het tweede pad van links). Op kruising rechtdoor. Blijf het stijgende en dalende verharde voetpad door een dicht bos steeds volgen. U kruist vijf keer een fiets- c.q. voetpad en komt uit bij een verkeersweg. Deze recht oversteken, daarna (schuin) rechts omlaag langs het Nederlands-Indisch monument, tot een vijver. Hier linksaf langs het water.

Zijpaden negeren. Dit pad gaat aan het eind omhoog en komt uit op een klinkerweg. Hier rechtsaf, bocht naar rechts volgen tot vlak voor een (paddentrek)slagboom. Ga voor de slagboom linksaf door een hekje een voetpad

in. Doorlopen tot boven op de heuvel, dan schuin rechts naar beneden tot aan een asfaltweg. Rechtdoor blijven lopen tot de Haringkade. Hier rechtsaf (aan rechterzijde weg lopen), een brug over en direct weer linksaf, Cremerweg. Nogmaals een brug oversteken. Na het standbeeld van Pieter Jelles Troelstra linksaf, een verhard voetpad volgen door het Westbroekpark.

7 Westbroekpark

Het Westbroekpark doet in stijl en aanleg sterk denken aan een Engels landschapspark met boomgroepen, ruime gazons, waterpartijen en veel bloeiende heesters en vaste planten. Het park werd in de jaren 20 van de vorige eeuw aangelegd. Pronkstuk is het rosarium, waar van juni tot eind september zo'n 20.000 rozen bloeien.

In het Westbroekpark staat een watertappunt; u komt er onderweg meerdere tegen. Deze tappunten worden in het hele land geplaatst op initiatief van de waterbedrijven; in Den Haag is dat Dunea. Iedereen kan er gratis water drinken of zijn eigen flesje met water vullen: een moderne variant van de oude dorpspomp. Water drinken uit een watertappunt is milieuvriendelijk (het bespaart plastic flesjes) en draagt ook bij aan het verminderen van overgewicht. De gezamenlijke waterbedrijven willen rond 2020 duizenden tappunten hebben geplaatst in steden én langs diverse wandel- en fietsroutes op het platteland.

Het voetpad door het Westbroekpark 600 m volgen. U loopt het park weer uit bij restaurant Westbroekpark (met watertappunt). Ga hier schuin rechtsaf een klinkerweg op (Kapelweg). Op de kruising met Nieuwe Duinweg rechtdoor, Kapelweg vervolgen. Op het Kapelplein rechtsaf en de Kapelweg vervolgen tot aan de voorrangsweg (Nieuwe Parklaan). Steek deze weg over. *(Wie lopend terug wil naar het station en niet naar de kust hoeft, gaat hier rechtsaf. Na bijna 100 m ziet u de kerk. Lees verder onder het kopje 'Noordelijke route', zie 2de alinea bij *; de route is dan 17 km totaal.)*

Aan overzijde van de weg linksaf, u loopt nu aan de rechterzijde van de Nieuwe Parklaan. Steeds rechtdoor tot u na circa 600 m voorbij een bocht naar rechts op een kruising komt bij het politiebureau. Hier linksaf, Nieuwe Parklaan oversteken en rechtdoor, linkerkant van de Kurhausweg aanhouden. Bij de verkeerslichten rechtdoor, Gevers Deynootweg oversteken. Rechtdoor over het Gevers Deynootplein. Ga voor het Kurhaus rechtsaf en even verder linksaf, Palacestraat, tot aan de wandelpromenade langs de boulevard.

8 Kurhaus

In 1818 stond op de plek van het Kurhaus een houten badhuis dat na 70 jaar vervangen werd door het befaamde Kurhaushotel. Het hotel groeide uit van deftig kuuroord tot hét middelpunt van het stadse nachtleven. Wereldberoemde artiesten traden er op en een lange lijst filmsterren en vorsten verbleven in het hotel. Vlakbij ligt het Circustheater, waar ook veel artiesten optraden.

Hier eindigt de route van 8 km. Vanaf hier kunt u met

tram 9 (vanaf tramhalte Kurhaus, Gevers Deynootweg) terug rijden naar station Den Haag Centraal. U kunt ook via duinen, bossen en parken aan de noordkant van de stad terug wandelen naar station Den Haag Centraal, zie 'noordelijke route' hieronder.

Noordelijke route naar Den Haag Centraal (nog 11 km)

Vanaf de Boulevard loopt u door de Palacestraat terug naar het Kurhaus tot u op het Gevers Deynootplein uitkomt. Dit plein schuin rechts oversteken en bij de verkeerslichten rechtdoor, Gevers Deynootweg oversteken en de Kurhausweg weer in. Bij het politiebureau rechtdoor, Nieuwe Parklaan oversteken en direct rechtsaf, Nieuwe Parklaan.

* Deze weg ruim 600 m volgen totdat u aan de overzijde een kerk met twee achtkantige grote torens en een kleine toren ziet. Hier de Nieuwe Duinweg oversteken en deze linksaf ingaan. Op de kruising rechts, Badhuisweg. Na 10 m via zebrapad de weg oversteken en aan overzijde rechtsaf. Na 100 m de Brusselselaan oversteken en schuin links het voetpad op door de Nieuwe Scheveningse Bosjes. Op driesprong rechtdoor. Volg het asfaltpad tot iets voorbij een klein grasveld (links). Op de volgende driesprong linksaf. Derde asfaltpad rechts omlaag nemen en vervolgens een duin op. Na een bankje slaat u links af. Ga op de kruising rechtdoor.

Op de splitsing volgt u de bocht schuin rechts omlaag. Op splitsing rechtsaf (ruiterpaden negeren). U komt op een kruising van asfaltpaden, 20 m vóór een klinkerweg. Ga op die kruising linksaf en blijf in het bos. Na een watertappunt het bos verlaten op driesprong Doorniksestraat-Pompstationweg. U steekt de Doorniksestraat over. Ga rechtdoor over het fietspad langs de klinkerweg (Pompstationweg). Links ziet u de gevangenis van Scheveningen.

9 Gevangenis

In de Penitentiare Inrichting Haaglanden zaten tussen 1940-'45 veel verzetsstrijders gevangen. De inrichting werd daarom ook wel Oranjehotel genoemd. In het VN-gedeelte van de huidige gevangenis verblijven onder andere verdachten van het Joegoslavië-tribunaal. De gevangenis ligt aan de rand van de duinen.

Drinkwater

Door de filterende werking van zand dienen de duinen niet alleen als zeewering, maar put Den Haag er sinds 1874 ook haar drinkwater uit. De zoetwatervoorraad, door eeuwen neerslag gevormd, slonk echter snel. Vanaf 1955 werd voorgezuiverd rivierwater ingelaten, eerst vanuit de Lek, tegenwoordig vanuit de schonere Maas.

Spoor naar Scheveningen

Het witte gebouwtje aan de overkant van de Van Alkemadelaan was ooit de halte Wittebrug-Pompstation aan de spoorlijn tussen Scheveningen en Rotterdam Hofplein, de eerste geëlektrificeerde spoorlijn van ons land. Wegens tegenvallende reizigersaantallen in de naoorlogse jaren werd het deel van de lijn tussen Scheveningen en Voorburg in 1953 opgeheven.

 Aan het eind de verkeersweg (Van Alkemadelaan) oversteken en rechtsaf op het tweede fietspad, bij Duin Horst en Weide wandelknooppunt 43 rechtsaf (richting wandelknooppunt 81). U passeert een watertappunt. Volg het klinkerweggetje, Maurits Kiekpad, circa 1 km. Ga op de voorrangsweg linksaf richting Monument Waalsdorp. Volg 100 m verder de bocht naar rechts. Na de tweede ingang van TNO recht door via wildrooster een fietspad op, omhoog. In een bocht naar rechts komt schuin van links beneden, vanaf de Waalsdorpervlakte, het Nederlands Kustpad weer uit op deze NS-wandeling.

 Volg de bocht naar rechts en steek via een fietsecoduct de Noordelijke Randweg over. Omlaag, het Theo Mann-Bouwmeesterpad kruisen en een verharde weg tussen sportvelden op. Aan het eind van de weg (fietsknooppunt 34) rechtsaf het verharde fietspad op. Neem de eerste weg linksaf (bij bord 'Landgoed Clingendael') en volg het fietspad. Na 10 m rechts over een zandpaadje Landgoed Clingendael in. Na 50 m op splitsing van meerdere paden rechts aanhouden en een breed bospad volgen.

10 Clingendael

De welgestelde familie Doublet ontwikkelde de 16de-eeuwse hofstede in de 17de eeuw tot een buitenplaats van allure. Sinds 1953, toen de gemeente Den Haag het landgoed aankocht, is het vrij toegankelijk. De tuinen hebben van oorsprong een Franse, geometrische stijl. Begin 19de eeuw is het park door Zocher opnieuw ingericht in de Engelse landschapsstijl, een glooiend landschap met romantische doorkijkjes. In het park bevindt zich de beroemde 'Japanse tuin' (open mei-half juni en 2de helft oktober). In het voorjaar kleuren rododendrons het Sterrenbos. In het park staan bomen van meer dan 150 jaar oud.

 Na circa 250 m op een kruising linksaf. Na ruim 300 m rechtsaf een bruggetje over (zijpaden negeren). Even verder op een splitsing bij het water schuin links aanhouden. Op kruising recht door naar het theehuis. (Voor een bezoek aan de Japanse tuin: hier rechtsaf en na 80 m linksaf een bruggetje over. Loop dezelfde weg terug naar het theehuis.) Einde weg linksaf, langs Theeschenkerij IJgenweis, het water aan de rechterhand houden (met watertappunt). Bij het tweede bruggetje rechtsaf (pad rechts negeren) en daarna op splitsing linksaf. U passeert weer een bruggetje. Bij bord 'Landgoed Clingendael' (links) rechtsaf een brug met een hek over. U verlaat Clingendael.

 Direct na de brug linksaf, fietspad op. Na weer een brug gaat het fietspad over in een klinkerweg (Van Brienenlaan). U komt uit op de Waalsdorperlaan en gaat daar rechtsaf. Neem het schelpenpad rechts langs de sloot. Ga vóór een woning linksaf een bruggetje over, en daarna weer rechtsaf de weg langs de huizen volgen. Na het laatste huis (nr. 1) blijft u nog 300 m over de weg lopen (u passeert de Amerikaanse ambassade aan uw rechterhand) tot u op de Benoordenhoutseweg komt met rechts een bushalte (met lijn 90, 385, 386 en 444 naar station Den Haag Centraal).

Steek de drukke weg schuin recht door over (Leidsestraatweg). U passeert Chalet Ten Bosch; ga hier links lopen. Neem na 350 m, vlak na een flatgebouw (Chateau Bleu), het fietspad schuin naar links, het Haagse Bos in. Op kruising met oprijlaan van Huis ten Bosch recht door.

11 Huis ten Bosch

Midden in het Haagse Bos ligt Paleis Huis ten Bosch, in de 17de eeuw gebouwd in opdracht van Prins Frederik Hendrik als geschenk voor zijn echtgenote Amalia van Solms. Het was een sober huis in renaissancestijl. De barokke gevel dateert van een verbouwing in 1734. Het huis kreeg tevens twee zijvleugels, waardoor het veranderde in een statig paleis. Willem V gaf het paleis een Aziatisch tintje door er een Chinese en Japanse kamer in aan te brengen. Na de Franse inval in 1795 was Huis ten Bosch een tijdje in gebruik als gevangenis. In 1981 trok koningin Beatrix met haar gezin in het pand. Zij woonde er tot 2014. De vijver van Huis ten Bosch kreeg een legendarische betekenis toen prins Willem-Alexander in 2001 er zijn vriendin Máxima tijdens het schaatsen ten huwelijk vroeg. Het paleis en de tuinen zijn niet voor het publiek opengesteld.

 Neem 100 m na de oprijlaan, op een vijfsprong, het schelpenpad schuin links. Dit pad steeds recht door volgen, langs een vijver (rechts). Aan het eind van het pad, bij een volgende vijver, rechtsaf. Even verder een bruggetje over en direct daarna linksaf. Nu even de waterkant volgen. Bij het volgende (hoge) bruggetje over de vijver linksaf. Neem vervolgens het eerste pad rechtsaf langs de linkeroever van de vijver. Steeds recht door, tot aan een drukke weg, Laan van Nieuw Oost-Indië. Hier recht oversteken en het voetpad blijven volgen. Even verder op een driesprong links aanhouden. Steeds recht door, zijpaden negeren. Na 600 m bereikt u de rand van het Haagse Bos. Recht door en via het viaduct de autoweg oversteken. Aan overzijde even linksaf en direct weer rechtsaf door hekje een voetpad op. Op splitsing rechts aanhouden, langs de vijver van park de Koekamp. Na circa 200 m aan het eind van het pad rechtsaf, voetpad volgen langs de Bezuidenhoutse Weg. Aan de overzijde van de weg ligt Den Haag Centraal.

Genoten?

Schrijf een review!

www.wandelnet.nl/traject/den-haag-ns-route

Alle gegevens in deze beschrijving en op de routekaart gelden onder voorbehoud van wijzigingen en eventuele drukfouten. De route en de beschrijving van deze NS-wandeling werden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Wandelnet en NS aanvaarden echter geen verantwoordelijkheid voor schade die wandelaars op enigerlei wijze zouden kunnen ondervinden door gebruik te maken van deze routebeschrijving en/of kaart of door het wandelen van de route. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, publicatie op internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wandelnet.